

HANA KOLAŘIKOVÁ

**PRAVÝ
LEO —
PARDÍ
KOŽICH**

ROMÁN

HOST

HANA KOLAŘÍKOVÁ

PRAVÝ LEOPARDÍ

KOŽICH

HANA KOLAŘÍKOVÁ

**P R A V Ý
L E O —
P A R D Í
K O Ž I C H**

BRNO 2017

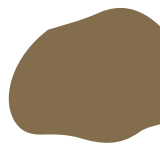
© Hana Kolaříková, 2017

© Host — vydavatelství, s. r. o., 2017 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7577-210-7 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7577-211-4 (Formát ePUB)

ISBN 978-80-7577-212-1 (Formát MobiPocket)

sněhová vločka

Jana se nahýbá nad inkubátor, nad své dítě. Bolest se mísí s okouzlením. Je tak maličký, na hlavě má rozkošnou čepičku s bambulkou, dupačky jsou miniaturní, jako pro panenku, a přesto ještě veliké. I navzdory nezralosti a příliš brzkému příchodu na svět je krásný. Křehoučký. Svráštělý. A taky škaředý jako nějaký přestárlý mudrc, který už sám neví, kolik mu je vlastně let. Je bezbranný s těmi všemi hadičkami a monitory kolem sebe, a přitom se tváří, jako kdyby věděl všechno, jako kdyby měl v sobě uložené prošlé i budoucí věky lidské existence, povznesen nad zrození i smrt, vznikání i zanikání, nad rozkvétání i uvadání. Je jako květ rozvitý zrychleně, bez zdrženlivosti, chtějící sám sebe obětovat.

Lékařka otevírá dvířka inkubátoru. „Klidně si ho pohladte,“ pobídla ji.

Jana mu něžně přejela po tvářičce — takový miniaturní nosánek, pohladila ho po ručičce — takové tenké prstíčky, průhledné...

Náhle jí sevřel prst. Chytili se jeden druhého a v tu chvíli věděla, že se už nikdy nepustí.

svět stínů
lví hostina
hodiny stojí
děvčátko z kongu
za koutnicí
svatovítské chrliče
rút, erna a smíšek
černá apoštolka
tanec kokosových palm
leopardí skvrny

Jana už je z porodnice doma, celá v černém — ve smutku — a v ruce drží mobilní telefon. Váhá, jestli má zavolat své nejlepší kamarádce Tince a nadobro se zbavit toho, co jí tak tíží a trápí. Toho, co v ní jedovatí. Před chvílí se rozloučily ve vyhlídkové restauraci nad Prahou. Nedokázala jí říct do očí pravdu o skutečném otci svého dítěte, o tom, že nebylo Alekovo, ale že tím nedozrálým tělíčkem kolovala Viktorova krev a že jejich malá Makeda měla nevlastního bratra. Nedokázala to doposud říct nikomu, i když ji

tohle tajemství drtí. Je na svého kostlivce ve skříni sama. Byla to jen jedna noc v Africe, neplánovaná, ale osudová. Od té doby nemá klid. Svědomí ji hryže jako neodbytná, hladová krysa.

Chlapeček se narodil příliš brzy. Hned po porodu ho strčili do inkubátoru a odvezli na jednotku intenzivní a resuscitační péče. Janě doposud zní v uších monotónní pípání přístrojů, které bdí nad těkavými životy v inkubátorech rozmyšlejícími se, zda zůstat, či odejít, nad labilními plícemi, které opakovaně náhle splasknou, a přístroj se rozkřičí, sestřička přiběhne, pomůže a plíce se zase naplní, nad nepravidelnými srdečními rytmy — některé bouchaly o život, některé o smrt.

Její předčasně narozené dítě zemřelo. Smrt ošálila kontrolní přístroje i monitory rozestavené kolem inkubátoru a chlapečkova dušička se rozpustila jako sněhová vločka na venkovním parapetu. Nit jeho života se stala pro lékaře nepolapitelnou. Náhle, nečekaně, nevysvětlitelně a nevratně.

Trauma se nestává traumatem samo o sobě, ale teprve uvíznutím v čase oné události. Znemožňuje jít zase vpřed, neustále si stahuje pozornost na sebe. Tma kolem Jany se koncentruje, sráží, houstne, ale jednou musí křísnout sama o sebe, zažehnout se spásnou myšlenkou, rozřešením, protože věci příští se rodí v nejhlubší temnotě. Právou hybnou silou není vědomá vůle, nýbrž nevědomá část psýché, temná, nepochopitelná a neuchopitelná, lze jí jen naslouchat, když probleskne do snů, nechtěných překnutí nebo zakopnutí na rovné cestě.

Jana netouží po světýlku ve tmě, kterou je zavalena, naopak se ve světě stínů zabydluje. Pořád dokola si opakuje,

že smrt je jen iluzí mozku, že divoká zvířata to vědí. Ona sama to pochopila na safari v Keni, když pozorovala lva a dvě lvice u jejich úlovku. Lev trhal buvolí záda, hladové lvice seděly opodál a čekaly, až se lev nažere. Jedna z nich se začala plazit k buvolovi, ale lev ji odehnal. Zkusila to znovu. Lev se rozčílil, lvici napadl a prokousl jí hrdlo. Vrátil se zpět ke kořisti, a když se dosyta nažral, přitulil se k mrtvé lvici, jako kdyby jen spala.

Uvnitř Jany je schovaný muž. Jak bude stárnout a ženských hormonů jí bude ubývat, bude se mu čím dál víc podobat. Jasně ženství zmatní, hlas se prohloubí a zhrubne, zostří se rysy v obličejí, možná začne pod nosem rašit náznak kníru. Letos jí bude třicet let, je na vrcholu ženských hormonálních křivek, estrogeny na vzedmuté vlně. Svou mužskou polovinu duše musí hledat vně sebe, v protějšku, který ji odráží, tak jak velí zákony přírody, divočina v lidech, žádné zoo, ale nejdivočejší prales, do něhož vědomí nedohlédne. A pokud se někdo přiblíží k hranici mezi vědomím a nevědomím, je tu děsivý strážce prahu, který zabraňuje, aby se dotyčný rozrušil sám ze sebe, aby něco podkopalo jeho zidealizovanou představu o sobě samém.

S Alekem byla pět let. Nikdy ji nepožádal o ruku, nenačoval, nezmínil se o manželství a ona si ráda nechávala otevřená dvířka. Jak by to teď, když Alek definitivně odešel, bylo složitější. Byla hluchá k snovým dramatům, zvláště k těm opakovaným a neustále omílajícím totéž, i když v jiných kulisách. Často se jí zdávalo, že jede s Alekem autem, a vždycky to končilo nehodou, překážkou na cestě anebo sjetím do příkopu. Nikdy nikam nedojeli, naposledy byl

Alek dokonce zraněný, otírala mu ze spánku krev. Teď už tomu rozumí, jejich soužití nemělo žádnou budoucnost, perspektivu, chystalo se skončit fiaskem. Nedbala varování vševědoucího nevědomí a teď to má. Alekovi ublížila a ona sama se nyní s nalitymi prsy cítí neúplná, okradená, ošizená — chybí jí její děťátko.

Všechno začalo tím, že se zastavily starožitné plechové hodiny v hale, možná to začalo o několik minut dřív rozbitou skleněnou výplní ve dveřích. Stoletou, leptanou a nenahraditelnou.

Jana bloumá torzem kdysi rozlehlého bytu, jenž zabíral celé patro novobarokního domu na Václavském náměstí. Dnes jsou z něho byty tři, i když pořad nadstandardního půdorysu se stropem vysokým přes čtyři metry. Ten její má sto čtyřicet metrů čtverečních. První, co je přivítalo, když se s Alekem vracívali domů, byly hlasité kulaté plechové hodiny. Tik tak na chvíli zaniklo v přibouchnutí plechových dvířek, která se otevírala ještě před pravými dveřmi. Plechové poškrábané dveře mátlly. Nikoho by nenapadlo, že za tím nevzhledným vstupem jsou další dveře do bytu, spíš to vypadalo, že vedou do strojovny, na půdu či do kumbálu pro údržbáře.

„To je skvělé, dobrá pojistka proti zlodějům,“ radoval se Alek, když se nastěhovali.

„Blbost, přitahují destruktivní energii, nelíbí se mi,“ oponovala mu. „Měli bychom je odstranit.“

Druhý den koupil starožitné plechové hodiny tmavohnědé barvy se zažloutlým bílým ciferníkem a černými ručičkami. Byly výjimečné nejen svým stářím, ale i velikostí,

hlasitostí tikotu a taky tím, jak se doplňovaly s oprýskaným materiálem vstupních dveří.

„Uviděl jsem je za výkladem starožitnictví a něco mi říkalo, že se budou hodit do haly, co myslíš, Jani?“

Jana je archeoložka. Miluje vše staré, patinované a ohmatané lidmi, kteří už dávno zemřeli. Diskuse kolem plechových dveří skončila. „Ty hodiny jsou nádherné,“ vzdychla, „ty víš, jak na mě.“

Dokud šly, odpočítávaly čas. Další iluzi. Prý jde jen o plující odraz nehybné bezčasovosti. Prý je už všechno někde dáno. I Jana je přesvědčená o tom, že žije v nějaké uzavřené bublině, že žije tak, jak jí dovolí čas a prostor, ale chtěla by víc — rozšířit si vědomí a protáhnout ho hadí skulinou v zemi.

Sdělit Tince pravdu, anebo ji pravdy ušetřit? Nikdy před sebou neměly žádné tajemství. Neodvážila se jí říct přímo do očí, jak ji tehdy v Keni zradila, že se zapletla s Viktorem, ale mohla by to teď hned vyblít ze sebe do mobilu. Ale co Viktor? Vůbec netuší, že spolu počali dítě, což taky není fér. A co Alek? Všichni ho mají přirozeně za otce a Alek se svou náturou gentlemana mlčí. Jestli však bude nadále mlčet i ona, tak nesnesitelné napětí uvnitř jí samé bude vzrůstat a jednou to bouchne.

Janin mobilní telefon je menší než její dlaň. Svět se globalizuje, scvrkává a houstne jako tma kolem ní. Je to už její sedmý mobil, každý další byl o něco menší a všechny obsahovaly vzácné minerály z Konga, z ilegálních dolů, kolem kterých bují zlo ve všech podobách, od korupce a násilných střetů mezi obchodními gangy, přes znásilňování

žen i malých dětí až po prostituci nezletilých. Peklo na zemi. Viktor jim vyprávěl o situaci v Kongu i o nátuře afrického muže — jaká by to pro něj byla hanba a ponížení, kdyby nesl náklad, protože to je ženská práce: posadit si otýpku klestí či barel vody na hlavu, za krk, na hřbet a jít daleko ke studni pro vodu skrz území obsazené vojáky, riskovat, že bude znásilněná, možná cestou tam i zpět, možná několikrát, a pak ji vykázat z vesnice, protože už je nečistá a zneuctěná. Nikdy nezapomene na obličej tříletého děvčátka v časopise *National Geography*, které Viktor vyfotil po skončení války v Kongu — nejkrvavějšího a nejkrutějšího válečného konfliktu od skončení druhé světové války. Bylo brutálně znásilněno, následně několikrát operováno a zachráněno. Představila si tu hrůzu, kterou musela holčička prožít, a zvedl se jí žaludek. Běžela se vyzvracet. Nic moc z ní nevyšlo, jen trochu žaludeční šťávy jako důsledek rozjitřených nervů a hormonálního kolotoče v těle po porodu a ustávající laktaci. Spláchla dvakrát za sebou, ale obrovské oči děvčátka dívající se skrz objektiv fotoaparátu, skrz Viktora, seděly na hladině uvnitř záchodové mísy jako dva černé lekníny, jako něco, co nebylo v Božím plánu stvoření, ale co vytvořil člověk ve své svobodné vůli.

Stejný prázdňý pohled míval i Hitler, když na vojenské přehlídce podával vojákům ruku a přitom za jejich hlavami, za jejich krátkými životy soustředěně ryl své iniciály do pomyslné knihy dějin, aby zhmotnil vize i hrůzy celého lidstva, anebo doktor medicíny Josef Mengele, když na osvětivské rampě pohybem ruky určoval, kdo půjde rovnou do plynové komory a kdo zatím na práci.

Jana, znechucená z toho, že prázdný pohled může mít oběť i masový vrah, vypnula mobil a hodila ho mezi polštáře rozložené na masivní prvorepublikové kožené hnědé pohovce, která přečkala všechny běsy prošlého času a jako jediný mobiliář přetrvala v tomto bytě po předválečných majitelích bytu, po její rodině. Byla příliš objemná a srostlá s bytem i domem, než aby si ji někdo chtěl odvézt jinam, a příliš zvláštní a výjimečná, aby se jí někdo z minulých nájemníků chtěl zbavit. Byla dokonalá a takové věci mají svá práva. Byla nedotknutelná. Už desítky let stála pořád na svém místě. Svědkyně času.

S rukama v zadních kapsách černých džín jde k oknu a shlíží na náměstí. Setmělo se. Od časů první republiky, kdy byl Václavák velkolepým korzem, ubylo světél i lidí, ale stejně je tu pořád živo. Neony se blyští do oken jejího bytu, do tří obrovských oken, které se daly umýt jen ze žebříku. Výstup nahoru a dolů, vymáchat si hadr v octové vodě, bát se pádu na dlažební kostky. Když čekala dítě, přišla na ni nutková, neodbytná potřeba čistého výhledu.

Taková hloupost. V porodnici ji poučili, že těhotná žena by neměla ani věšet prádlo, aby si nenatrhlá plodový vak. Čistila jedno z oken ve dvacátém šestém týdnu těhotenství a druhý den jela vyděšená do nemocnice s mokrým flíčkem na kalhotkách. Když se po týdnu vrátila domů, sama, bez miminka v povijanu, bylo okno zase špinavé, a když si přinesla v tašce malou urničku, už jí to bylo jedno. Lhostejné. Bylo dokonáno. A veliké staré kulaté hodiny netikaly. Ticho. Bezútěšné ticho. Plechové ticho.

Jana chodí bezcílně sem a tam svým velikým bytem. Jde přes rozlehlou halu, která se nedala zabydlit, ať dělala, co dělala, na jihozápadní polovinu bytu s dalšími pěti okny do vnitřního bloku. Dvě v plánovaném dětském pokoji, který je úplně prázdný, ale uprostřed stojí stylový houpací koník, kterého Jana koupila v bazaru starožitností. Dvě v kuchyni spolu s prosklenými balkonovými dveřmi a jedno v předválečném pokojíku pro služku, z něhož si udělala pracovnu. Knihy zakrývají volné stěny od podlahy až ke stropu a mezi nimi stůl, počítač a okno otevírající se na balkon.

Jihozápad je ta nejnevhodnější světová strana pro vegetaci na balkoně. Pokaždé když s Alekem odjeli na dovolenou, letní odpolední výheň sežehla všechno, co Jana zasadila. Rajčata, bazalku, rozmarýn, pažitku, šalvěj, tymián, okurky, túji i jalovec. Když odjížděla na externí archeologické výzkumy mimo Prahu, postihlo balkonovou flóru stejné neštěstí. Alek nikdy nezaléval. Kouřil na balkoně, pil kafe a pozoroval prosklené schodiště sousedního hotelu. Ve skle se odráží kostel Panny Marie Sněžné, čistá gotika. Dokud ho na to neupozornila, nevšiml si toho. Kochal se působivým odrazem, jaký dokáže vykouzlit jen Praha se svými středověkými skvosty, a nezaléval. Po Janiných zoufalých výtkách jen sliboval, že příště určitě nezapomene. Dokázal se dívat na usychající kytku a přitom zhluboka pít z hrnku. Uměl vydělat peníze. A chovat si Janu jako v bavlnce. Tik tak. Jana se vždycky těšila na podzim. Slunce doputovalo níž, ztratilo žár a ona obložila balkon nakoupeným vřesem. Večer si nalila sklenku vína, usadila se mezi truhlíky, květináče, svíčníky a rozmlouvala

s jedinou hvězdou na nebi, s Večernicí, bílou perlou, která se houževnatě probíjela skrz velkoměstský smog a neony. Hoteloví hosté se trousili po schodech a mávali na ni, zatímco čekala na Aleka, až se vrátí z banky, a upíjela červené víno z repliky středověké číše. A hladila vřes okolo sebe. Tik tak. A zařizovala ten velkorysý poloprázdný byt. Mívala zvláštní pocit, že v něm bydlí víc lidí. Duchové jejich židovských předků zbavení lidské důstojnosti se nořili z tmavých koutů, aby je utěšila, nakrmila a vykouzčila teplo domova. A věřila na poslední větu v pohádkách: a jestli nezemřeli, žijí dodnes. Tik tak.

Jana má srdce velkoměstské holky. Miluje vycházky do pražských ulic, davy turistů, tramvajový hluk, boty sešlapané z dlažebních kostek. Netrpělivě čekává na zvony z kostelních věží jako na nezbytnou drogu, zná všechny sochy a sousoší a v kamenných lvech z pražských plastik a domovních znamení — v jejich líných pohybech i v připravenosti ke skoku — se odráží ona sama. *Lvice.*

Ten den, co si domů přinesla urničku s popelem, se jí zdál divný sen. Leží ve své posteli a kojí čerstvě narozené miminko. Postel zahaluje koutnice — plachta, která kdysi dávno chránila šestinedělky před zlými silami. Zdobí ji červené vyšívané motivy stylizovaných kvetoucích stromů vyrůstajících ze srdce a za oknem se tlačí nejasné temné postavy bez obličejů, bez rysů, bez podoby. Tlučou na sklo, aby je pustila dovnitř, a Jana ví, že je přivolalo novorozeně. Probudila se vyděšená, avšak posílená objetím ze záhrobí, asi jako když akvariijní rybce přisypou krmení nebo okysličí zahnívající vodu. Jako když usychající rostlině někdo

neznámý zavraždí kořeny. Od té doby už neusíná. Už vůbec nespí. Slyší cizí hlasy, pořád jí našeptávají do hlavy: *Pust nás dovnitř*. A ona naslouchá, zatímco kulaté plechové hodiny v hale stojí. Zastavily se a už se nerozběhly. Ten den, kdy myla to okno. Přesně v tu chvíli, kdy se objevila trhlinka na jejím plodovém vaku a podráždila dělohu. Hned druhý den dostala kanylu do zápěstí, kapačky do stojanu, steroidy, aby plodu dorostly plíce, něco proti infekci, něco ke zklidnění dělohy. Kromě Aleka nikomu nic neřekla, týden ležela v porodnici, snažila se dítě udržet v sobě, a zatímco si chlapeček hrál s pupeční šňůrou, ona počítala sněhové vločky za oknem a kapky stékající do kanyly.

Když se s Alekem setkala poprvé, měl na krku zlatý řetízek od své dívky. Přesto Janu požádal, jestli by mu nemohla zamíchat prstem šampaňské, jelikož nesnáší bublinky. Když se náhodou zase setkali ve společnosti, zlatý řetízek už na krku neměl. Ve svých čtyřiceti nebyl ani ženatý, ani rozvedený, ani neměl hluboko do kapsy. Zato byl žádaný. Ženy se o jeho urostlé tělo schválně otíraly a lísaly se k němu jako kočky k nohám svých pánů, když je náhle vezmou na milost, jako že nic, jako že není víc místa kolem, jako že se musí nechtíce přimknout, líznout si, povytáhnout drápky. Jenže Alek má slabost pro zrzky. Když ji pozval na rande, připadala si jako vítězka soutěže, do které se nepřihlásila. Vzal ji do banky, do své kanceláře, vytočil číslo svého nadřízeného v Německu, chodil z rohu do rohu a předváděl jí svou bezchybnou němčinu. Krátce předtím četla antropologickou studii o mozku, ve které se dozvěděla, že vývoj mozku podnítil především pohlavní výběr.

Samice preferovaly muže, se kterými si nejlépe popovídaly, a ona si tenkrát v té noblesní kanceláři připadala jako pravěká samička, která hodnotí komunikační schopnosti případného partnera.

Vypráví o tom Tince v restauraci s výhledem na Prahu a očima propátrává střípky společného života s ním. Jsou roztroušené všude po zasněžené Praze. Nedostavěný gotický kostel Panny Marie Sněžné výrazně převyšuje okolní moderní zástavbu. Velkoryse navržený — chrámová loď měla být čtyřicet metrů vysoká a sto metrů dlouhá. Nový korunovační chrám Karla IV. by býval soupeřil se svatovítskou katedrálou, ale husitské války a následná bída učinily velkorysému projektu přítrž. Z císařových plánů zůstal jen vysoký chór se záplavou světla, jako připomínka toho, že vždycky odněkud přijde facka. Nedostavěný chrám, pouhý presbytář ve funkci kostela, ale i tak impozantní, vypovídající o lidském duchu, jenž se upíná ke hvězdám a skryté temnotě, v níž se nachází skutečné bitevní pole. Tikot hodin odměřuje moment zániku a vše nakonec končí na pozadí největšího jasu. Třicet metrů vysoký chór s nejvyšším oltářem v Čechách, plný světla a slunce, vypadá jako ztroskotaný koráb vytažený na břeh, zrestaurovaný a zakonzervovaný. Připravený pro milovníky vzletných myšlenek a pro výstrahu.

„Co budeš dělat?“ Tinka energicky zvedla ruku s hodinkami k očím a převrhla šálek kávy. Ubrouskem čistí kávovou loužičku z podšálku, aniž ji napadne, že by v ní mohla najít osud tak jako v kávové sedlině. „Stejně je to hajzl. Opustit ženskou ve chvíli, kdy přijde o dítě!“

Jana se ocitá v dáblově kuchyni, všechny chrliče na střeše svatovítské katedrály, ty démonické nestvůry v životní velikosti, se k ní natáčejí a křičí: Řekni jí pravdu! Ví, že svým mlčením ubližuje Alekovi a Tince možná ještě víc. Lež dokáže zabít, ale co když pravda taktéž?

„Tinko, od té doby, co jsem se vrátila z porodnice, je všechno jinak. Mrtví ke mně promlouvají víc než živí.“

„Je to příliš čerstvé, to přejde, neboj,“ přeložila si netrpělivě nohu přes nohu. „Hlavně to nikomu neříkej, nebo tě odvezou do blázince.“ Tinka se neohlíží za sebe, nenahlíží do sebe, neloví těkavé sekvence odněkud z nevědomí. Je tu pro druhé, pro ty živé. Viktor je sice momentálně v Africe, ale Makeda čeká ve školce. Musí jít pro ni. Věděla to s jistotou ženy, která nechte, nesní, nestaví vzdušné zámky, nepochybuje a dává své rodině tolik, kolik sama dostává. Nehledá své místo, své určení, ona ho žije. Nějaký strážce prahu v její hlavě spravující zvěřinec šelem, dravců a plazů, z něhož vzešla, je jí ukradený. Každou minutu žije tak, jako by byla poslední. Po svém etiopském otci zdědila africké geny, a čím víc Afriku ve své krvi sama v sobě popírala a snažila se ji skrýt, tím víc jí svítila navenek. Dnes je dnes, a kdo říká zítra, je lhář.

Jana její rodinu miluje, bere ji jako svou vlastní, chodí k nim a nasává ducha rodinného štěstí, ale od návratu z dovolené v Keni Tinku navštěvovala, jen když byl Viktor na cestách, a v mysli potají pokládala na práh jejich bytu mističku mléka a medu — pro hada hospodářička, pro ochranného ducha, pro jistotu.

Za ty roky, co se znají, se Tinka vypracovala na uznávanou fotografku módního a modelingového světa a přivedla

na svět Makedu. Starala se o ni a přitom nepřestala fotit — nosila ji všude s sebou v šátku na zádech, profesně rostla, zatímco její muž Viktor, promováný afrikanista, cestovatel a celosvětově uznávaný fotograf, podnikl několik vědeckých i soukromých expedic na černý kontinent.

„Co uděláš s tím obrovským bytem? Přinesl ti jen smůlu,“ volala na ni Tinka, když opouštěla restauraci a mávala Janě na rozloučenou. „Zavolej mi kdykoli, jasně?“ otočila se ještě ve dveřích. Vždy se otáčela. Na schodech domů, schůdcích vlaků, autobusů, letadel, vykláněla se z okna, když hosté opouštěli její dům, a v metru, když se ozvalo „Ukončete výstup a nástup, dveře se zavírají“, tutově stála mezi nimi a měla poslední slovo.

Jana si uvědomila, jak jsou obě odlišné. Ona je na rozdíl od Tinky nemilosrdně introspektivní, vstupuje hluboko do své mysli i duše, a podobně jako v archeologii postupně odhaluje jednu sídlištní vrstvu po druhé, až zbude ta poslední, nejstarší, tak i v sobě odkrývá všechny vrstvy svého já, dokud nenarazí na pudy zděděné po zvířecích předcích. Stejným způsobem propátrává i vše kolem sebe. Do její hlavy neustále probleskují rušivé myšlenky, bolestivé zážitky a události, emoce vlastní i cizí, dokáže se mentálně nořit i do hlav druhých, a co je nejhorší, i do těch dávno mrtvých.

Co uděláš s tím obrovským bytem? ...smůlu! Neúnavná ozvěna Tinčiných slov ji deptala celou cestu domů, klouzala po jezdících schodech do metra, rezonovala ve vagoně i v její hlavě a přetahovala se s bolavými, ještě čerstvými vzpomínkami z porodnice. Zahnat je, zatlačit do kouta a zabít. Jediným lékem je čas. Zabarví je, zkreslí, pomůže.

Vždy. Jenže čas u ní doma nejenže se zastavil, ale navíc nabral zpětné obrátky.

Zdi domů jsou jako houba, nasávají do sebe všechno okolo a pak ty násosky zase všechno vyzárají ven. Jana ve svém bytě často pociťuje, jak se čísi dávná úzkost dá krájet nožem.

Stejně je to i s nemocemi. Pokud mají původ v rozvrácených lidských vztazích, táhnou se přes další generace. I oběti holocaustu a válečných zločinů se rodí znovu ve vlastních potomcích, neskončilo to. Hra je pořád v běhu. Krev neumírá, ale rodí se znovu a znovu v dalších pokoleních. V krvi je všechno, i cena života.

Původními majiteli domu, ve kterém Jana bydlí, a obyvateli celého třetího podlaží byli její předkové z otcovy strany — úspěšná právnická rodina. Za protektorátu ho se žlutou hvězdou na kabátě a s kufrem v ruce opustily jako poslední dvě ženy.

Rút a Erna.

Už za svítání se oblékly. Do dvanácti hodin musely byt opustit a vše nechat na místě. Nějaký nedočkavý esesman jim to během dopoledne přišel ještě dvakrát rázně připomenout. Vzpurná a divoká Erna schválně nechala rukáv matčina leopardího kožichu, který ze vzdoru neodevzdala jako ostatní kožichy, skřípnutý ve dveřích skříně. Na odiv. Kufry postavily doprostřed haly na velké mramorové dlaždice imitující šachovnici a pak se naposledy prošly bytem — moderní nábytek z brazilského palisandru stojící na vyleštěných parketách se mísí se secesním zařízením, zdobeným květinami a nezbytným dekorem ve tvaru vážky, nádherné lustry s růžovými, žlutými a bílými kalíšky, s květinovými

úponky kolem dokola, křišťál a eben, svícný ze slonoviny, lampy z mramoru. Rút se složitým drdolem vytvořeným z platinových vlasů, ale poslední dobou nedbalým a rozvrkočeným, se loučí se svou knihovnou, Erna zatahuje těžké sametové a brokátové závěsy v noblesní pracovně svého otce. V salonu očima pohladila rozvěšené rodinné portréty, fotografie a smutnou babičku, jež odevzdaně usedla na pohovku. V opuštěné právnické kanceláři do sebe nasály dosud nevyvanutou mužskou vůni a takto posilněné se v kuchyni posadily ke stolu. Ještě pořád měly čas. Rút zaujala modrobílá cementová dlažba, dlouho už neměli služku a nikdo neuklízela, v zákrutech rostlinného ornamentu ulpěla zašlapaná malinová marmeláda. Vzdechla a podívala se vnučce do očí. Erna se zvedla, vytáhla ze zásuvky malý nožík se slonovinovou rukojetí, klekla si a začala oškrabávat marmeládu z dlaždice. Někdo nesměle klepe na dveře. Bývalá služka se přišla rozloučit. Erna jde otevřít, všechny tři ženy se dojmou k pláči a pak se babiččina jasnozřivá mysl rozpustí ve skleněné výplni kuchyňských dveří — Rút projde leptanými máky a slunečnicemi jako duch.

Leptanou výplň v jednom křídle ložnicových dveří Jana rozbila, když si těhotná nesla žebřík k tomu zpropadenému oknu. Lidé nedají na špatná znamení — přeřeknutí, zakopnutí, upadnutí, rozbití něčeho, zastavení hodinového strojku a přinejhorším prasknutí zvonu v kostelní věži. Potom nad rozbitými víc než stoletými střepy brečela, držela si břicho a máchala hadr v octové vodě. Uslyšela kroky, praskání střepů pod nohama. Zase pocítila, že v tom bytě není sama. Čekala, jestli někdo vejde dovnitř do ložnice,

obejme ji a řekne, že se nic nestalo, že to nevádí, že střepy přinášejí štěstí. Možná *Rút*, možná *Erna* s oranžovými ohníčky v očích.

Pořád čeká.

Štuky na stropě se táhnou po celém obvodu haly s výjimkou zděné příčky sousedící s vedlejším bytem. Taková nesrovnalost uráží estetické cítění. Stejný problém je i v bývalém salonu s koženou prvorepublikovou sedačkou. Po válce se byty zmenšovaly, předválečné velkorysé salony uřezávaly a země se rozdělovaly nebo obklopovaly zdmi s ostnatými dráty. Později někdo na barevnou dlažbu v kuchyni nalepil linoleum. Alek ho na její prosbu pracně strhl, odstranil hrubou vrstvu lepidla a na Janě zůstala mravenčí práce s nožíky a škrabkami. Dostávala dlažbu s rostlinným ornamentem z balastu druhé poloviny dvacátého století kousek po kousku. Je archeoložka a titěrná práce se špachtličkami, lžícemi a metličkami je jí vlastní. V jednom místě objevila stopy po marmeládě a o kousek dál několik prasklých dlaždic. Vzrušilo ji to úplně stejně, jako když na ni během archeologického výzkumu vykoukne lidská kůstka nebo hliněný střep. Každá věc vykopnutá ze země má svůj příběh, kterému v určitou dobu vypršel jeden z lidských vynálezů: kauzální čas.

Hodiny v hale však mlčí. Čas neběží, ručičky jsou v křeči. V jednom z bytů ve třetím patře novobarokního domu vše ustrnulo.

A přece nějaký pohyb v oknech vysoko nad vršky stromořadí: nad pěšími a zpoza závěsu smetanové barvy se vytáčí Jana jako toporný apoštol na staroměstském orloji. Je celá

v černém a podobně jako vesmírná černá díra pohlcuje světlo. Umí si zhasnout svět okolo. Ponořit se dovnitř do sebe, propadnout staletími. Je archeoložka a dávná minulost, desítky prošlých staletí, miliony kostlivců, kterými denně proplouvala — to jsou pilíře, o které se umí opřít. Žije víc v tom, co bylo, než v tom, co je. Navíc je šestinedělka bez novorozence a má dojem, že zešílela. Usrkává horkou kávu, dnes už pátou, a shlíží na Václavák. Ve středověku se mu říkalo Koňský trh, viděno z periferie Nového Města pražského. Za nynějších tichých mrazivých dnů svého nenaplněného šestinedělí slyší horký dech koně za uchem a ržání a naříkání kopytníků, s nimiž se nedobře zachází. Slabounce sněží. Ve světelné stopě lampy padá zlatý prach a na římsu usedl holub. V holé koruně vítr rozhoupal uvízlý špinavý igelitový sáček. Jana se polekala, holub také. Roztáhl křídla a odletěl. Jana hypnotizuje tu nechutnou plastovou věc, ale když se přestane soustředit, malinko zašilhá a přivře oči, vypadá jako zavěšená ozdobná keramická kachnička, jako středověká nádobka na vodu stojící na prostřené tabuli, aby si v ní stolovníci umyli prsty. Pohlédne šestinedělníma očima archeoložky směrem k Jindřišské ulici a vidí kamenná boží muka s řezbami a kousek od nich šibenici. A ač se ještě úplně nezešeřilo, vnímá nebezpečnou tmou z dávno prošlých věků — na nárožích nízkých a hrbolatých domů svítí v železných koších smolné dřevo a jakýsi osamělý chodec si nese vlastní lucernu...

Polkla další hlt kávy.

Nejlepší kávu pila v Keni. Konvice, konvička na mléko, cukřenka i podnos byly ze stříbra a číšník přidělený k jejich

stolu se jmenoval Charlie. S Alekem měli stůl jen pro dva. Sedávali na pláži pod stříškou z palmového listí, Indický oceán si hrál na příliv a odliv a různě velcí krabi šplhali po velikém kameni zvedajícím se z vln. Alek si schválně objednával oříšky a stopoval, jak rychle se objeví opičky a jak budou ty zlodějky s dlouhými ocásky zase vynalézavé. Byl jako dítě. V Africe jí však přestala jeho vrozená hravost imponovat. Poté co promilovala jednu noc pod nebem plným hvězd se zádumčivým Viktorem. Noc, z níž neplánovaně vykřesali jiskřičku, nový život, zatímco nic netušící Alek spal v hotelu.

Už nešlo přejít z Viktorovy náruče zpět do Alekovy. Došlo jí, že Alek patří mezi vratké části, které jí brání v objevování životních drahocenností, že jejich vztah byl chudokrevný, nicotný, že to mezi nimi nikdy nejiskřilo, nikdy se nepohádali, nerozladili, že vztah mezi mužem a ženou potřebuje nejen jas, ale i stíny, aby se jevil plasticky. Ochladla vůči němu, a když zjistila, že je těhotná, řekla mu, že v ní roste cizí děcko, takovým klidným tónem, jako kdyby mu oznamovala, že jí roste zub moudrosti.

„Jano, s kým to máš?“ ptal se jí střízlivý.

„Ty čubko, s kým to máš? Řekni!“ zaútočil na ni opilý. Neřekla.

Nevyháněla ho a on neodcházel. Uléhali vedle sebe a čekali, až se něco stane. Odvezl ji do porodnice, když se jí nezdál mokrý flíček na kalhotkách, a nechal v sesterně své telefonní číslo. Korpulentní energická sestra ho oslovila *tatínku*... Něco se v něm vzpříčilo, ale neprotestoval. Teprve urnička s popelem postavená na skříňce Aleka vyděsila, sbalil si věci a odešel.

To už byla rozlehlá hala bez souvislých štukových linií na stropě nemá. Netikala. Život se zastavil a prosakoval těmi, co už jednou zemřeli a teď se vraceli.

Když plechové hodiny bouchaly své nenapodobitelné tik tak, cítila se Jana doma v bezpečí, ale teď jako kdyby stála uprostřed nádražní haly plné duchů. Hodiny pořád ukazují stejný čas a bíločerná šachovnicová podlaha vyzývá k partii.

Táhla v nevědomé rovině bytí, kde neexistuje ani čas, ani prostor: Erna popadne kufr a bez ohlednutí projde zděnou příčkou k sousedům, další zděnou příčkou k druhým sousedům a ze zamčených velkých dvoukřídlých dveří vyjde na schodiště. *Pokolikáté už?* Dlouho čeká na babičku s levou rukou položenou na dřevěném madle litinového zábradlí. Na shromaždišti ve Veletržním paláci je omráčí pach kavalců. Sednou si na kufry a zahltí je Davidovy hvězdy, mizející do terezínského ghetta a odtud postupně směrem na východ. Rút už však bude dávno mrtvá, zkamenělá ve slunečnici obrácené ke slunci nad Terezínem, a když transport s Ernou dojede na osvětivskou rampu, oranžové ohníčky v jejích očích budou pořád ještě divoce plát.

Jana klopí víčka, aby zadržela slzy, je šestinedělka, je lítostivá, nevyrovnaná, přecitlivělá. Po předčasném porodu opustila racionální svět a logiku. Jako socha se otáčí vzad, přiblíží se k soukolí porouchaného hodinového strojeku a rozevře všechny čtyři dvoukřídlé prosklené dveře v hale dokořán. Máky a slunečnice rozvlní širá pole, přívaly světla rozpraší tmu, ale dají život ostrým stínům. Chvilé světla a bezčasovosti v zasněžené zimní Praze. Za zavřenými víčky spatřila siluetu nahého bojovníka s oštěpem. Dýchla

na ni Afrika, stará Afrika, v té dnešní nosí muži místo oštěpu kalašnikovy. Na vteřinku pocítila blázna uvnitř sebe samé, chuť vydat se do neznáma. Pořídít si psa, aby ji varoval před každou propastí. A když přece jen sejde jednou nohou ze srázu, věrný psík štěkotem přivolá anděla, aby paničce půjčil křídla a ona nespadla do temné hluboké propasti, ve které se nyní nachází. Do prázdnoty, která jí brání se vzhopit, do samoty. Zabydluje se v ní, místo aby vylezla nahoru a vrátila se na místo, kde uklouzla. Přívál popoledního slunce rozhýbal i houpací síť nataženou přes halu. Jana si do ní lehá, síť okamžitě obejmě její tělo a ona se do ní zavrtává jako oplodněné vajíčko do děložní výstelky. Vybaví se jí krokodýlí zub, který Viktor nosí zavěšený na šňůrce kolem krku, vybaví se jí taky, jak náhle útočící krokodýl vnesl do jejího vědomí kratičké jasnozření o vyšším smyslu bytí, když v keňské rezervaci Masai Mara překvapil zebra. Pijící stádo zeber o něm nevědělo. Krokodýlí oko se vynořilo z vody a zpátky dolů, ale žádná zebra si ho nevěšila. Krokodýl se vymrštil a zakousl se do jedné ze samic. Zbytek stáda se lekl a couvl několik metrů od vody. Zebra zápasila s krokodýlem o život, její kopyta plachtily vzduchem, ale ostatní členové stáda se vrátili k řece a znovu dychtivě pili, jako kdyby se nic nestalo.

V Keni Alek chtěl, aby si nechala naplést copánky. Celé odpoledne trvalo, než domorodci z vesnice kousek od hotelu napletli nespočet pramínků k těm jejím. Na hlavě se jí vystřídala snad celá vesnice, dvě stálé ženy pletly rukama i jazyky před svou chatrčí, ostatní chodili kolem, stavili se za nimi na kus řeči a přitom přiložili ruce k dílu. Muži,

ženy i děti. Alek seděl stranou, kouřil a spokojeně se usmíval. K nohám mu pokládali sošky: zvířecí, lidské, abstraktní. Nárámky, amulety, různé klobouky z palmového listí, lovecké zbraně a všechno, co se dalo zpeněžit. Dokázali mu vnutit jen bubínek potažený kozlí kůží. V Praze skončil na balkoně a za pár týdnů ho sežrali moli. Přes tropickou vesnici se stín přesunuje šílenou rychlostí. Je to mžik, než se setmí. Vesničané ji nazvali africkou královnou, hned poté, co jí těžké, čerstvě napletené copánky svázali bílou látkovou gumičkou do vysokého ohonu. Pyšní na své dílo ji v naprosté tmě doprovodili až k hotelovému komplexu. Štíhlá, opálená, s vlasy vysoko vyčesanými a opticky vyšším čelem a v doprovodu domorodců černějších než rovníková tma připadala hotelovým hostům i Viktorovi, který je překvapivě čekal na recepci, jako posvátná gazela. Před večerí se převlékla z bílých režných šatů do černých ve snaze splynout s Afrikou — kolébkou lidstva —, stát se zemí za zemí, semenišťem toho, co se jednou bude tlačit za světlem. Oddělit se od evropských hostů, povýšeně přehlížejících své číšníky, od domorodců v evropských šatech, od Aleka. Ztratit se daleko ve vnitrozemí, v buši, lehnout si na vyprahlou rozpraskanou půdu, čekat, dokud nepřijde období dešťů, a za noci se přidávat ke vzdálenému lvímu řevu jako zatoulaná lvice. Zatímco společensky unavený Alek s radostnými projevy nad Viktorovou nečekanou návštěvou usnul v hotelovém pokoji, Viktor šel v jejích stopách, větil a vyslídil místo, kde se u Jany skrývá to nej-cennější. Hledal a našel hloubku a katarzi skrze sexuální zážitek. Barbarku.

Srdce se jí té jasné horké africké noci, hvězdnaté až k zetíšení, úplně splašilo. V zaprášeném džípu se vzdalovali od hotelu, přední světla tunelovala tmou. Viktor rozdělal ohýnek. Vítr rozčesával palmu a vdechl jim zrnka písku do tváře. Naslinila si prst a vnořila ho do bělavého písku — obalil se. Dívala se do nízkých plamenů, a když se pohnul směrem k ní, nelekl se jejího zlého výrazu, naopak se mu vybavilo jarní evropské nebe, kdy jestřábi provádějí zásunbní tance a lidé chodí s hlavou v oblacích, pozorují hou-pavý let samečka a jeho hlasité volání na samičku. Jestřábi oblétají hnízdiště, vyletují do výše a potom s přimknutými křídly padají střemhlav a přitom jeden druhému navzájem předvádějí sněhobílá pera na spodní straně ocasu. Pustila ho blízko k sobě, zjistila, že voní mužem z její duše, a mravenci se jí rozlezli od hlavy až k patě. Vlnky Indického oceánu zčeřené teplým jižním větrem se navzájem laskaly. Očichávala ho a on jí vjížděl rukama do napletených vlasů. Chvíli si vychutnávala jeho podmanivou neurvalost, ale pak o krok odstoupila a chtěla se vrátit do hotelu. Byl rychlejší. Otočil si jí zády k sobě, sevřel pažemi, „udělám ti to, ať chceš nebo nechceš“. Vítr šeptaná slova nerozprášil, ale odnesl na ohnivé olizující jazyky. Zvedla ruce, aby ji mohl svléknout, nabrat si ji do dlaní. Pokožka kolem lícních kostí se jí napjala a pod hvězdami svítila jako leštěná mosaz. Otočil si jí tváří k sobě a netrpeřlivě se přimkl k jejím sevřeným rtům. Rozevřela je a kousla ho drobnými ostrými špičáky do jazyka — hadí polibek. Pozdě uhnul hlavou, trochu krve se mu rozlilo do úst a zrychlilo tep. Všechno se v něm naježilo, z páteře se zvedaly ostny, „ty potvoro,“ přitiskl ji ke štíhlé palmě, zvedl jí ruce, překřížil

v zápěstí a bouchl jimi o kmen, až ji zabořilo v kostech. Vlastní tělo mu rezonovalo tlukotem jejího srdce, a když se jí přisál na krk, zatepalo mu na poraněném jazyku. Ani si neuvědomila, že má volné ruce, stále je držela nad hlavou, objímala jimi palmu a nechala si hníst prsa. Oheň dohořival, skomíral, nikdo ho už neživil. Dýchala v čím dál rychlejším rytmu, objala ho horkým stehnem kolem pasu a zavřela oči, protože se bála, že se svět okolo rozmázne do jediné šmouhy.

Obraz dvou spojených propletených těl se mlžil přes dno láhve vína ležící na nočním stolku u Alekovy postele. Dva hadi ovinutí jeden kolem druhého, propojení jako dvojšroubovice DNA, kolem níž ve svých vizích tančí šamani. Alek spal, celý hotel spal, ale kokosové palmy se zmítaly ve větru...

Jana se houpá v síti natažené přes halu a pohledem objímá malou urničku. Stejnou dobu, co stojí na kuchyňské skříňce, se na balkoně v mrazu a větru třepotá utěrka. Stejnou dobu už tady bydlí sama, bez Aleka. To on odstranil staré jmenovky na zvoncích a napsal nové. Klíče si však nechal. Taky myslí na mámu, na to, jak držela urničku s ostatky svého vnoučka a trásly se jí ruce. Netušila, že Jana je v porodnici, že jí farmakologicky zklidňují dělohu a posilují vývoj plicní tkáně plodu, nevěděla ani, že dítě je na světě a že se vyhřívá v inkubátoru jako v líhni. Marně Jana vysvětlovala, že jí nechtěla přidělovat starosti, panikařit, že jak ji zná, vtrhla by do porodnice se svou náturou typické učitelky, že byla přesvědčená, že všechno nakonec dopadne dobře, že ji přinejhorším přeloží na oddělení